

קברניט עמנואל טובים

תאונת דרכים עיוורת קיפחה את חייו של איש תוסס, רב-פעלים, פטריוט עברי לוחט, חלוץ התעשייה הארצישראלית והספנות העברית וקברניט תנועת הנוער הימית "זבולון" — המהנדס עמנואל טובים. בעת שנסע במכוניתו לחיפה, בהגיעו לגשר שעל הירקון, התנגש במכונית-משא — וכך מצא את מותו על חופי הנהר שכה אהב, הירקון, שבו אימן את ה"זבולונים" בספורט השיט והכשרים לחיי הימאות.

נולד בפטרבורג לפני 53 שנה, לאביו שהיה רופא וסופר. בית-אביו היה בית ציוני והנוער היה גאה על יהדותו. למד בסכניון ובאקדמיה הימית בפטרבורג (לינגרד כיום) והוסמך כמהנדס מכונות.

עלה ארצה בשנת 1922, עבד כמהנדס, שימש מנהל בית-החרושת "סי" ליקאט, חבר ההנהלה של חברת פיתוח תל-אביב, מייסד ומנהל חברת הספנות "לוד ימי ארצישראלית", חבר ההנהלה הטכנית של נמל תל-אביב, ממייסדי אגודת האינז'ינרים והארכיטקטים, מייסד ומנהל החברה הארצישראלית לתיוקן אוניות בחיפה, מפעילי התאחדות בעלי התעשייה ובנק לתעשייה, מבוני שכונת תל-בימין, ליד רמת-גן.

אבל חוץ מהמפעלים הכלכליים והתעשייתיים שבהם עסק המנוח, הקדיש את מרצו ואת להט נפשו לחינוך הנוער לימאות. עוד בזמן שהישג היה אדיש למקצוע זה והביט עליו כעל "משוגע", לא נלאה עמנואל טובים מעבודת-הקודש של החדרת רעיון הימאות בקרב הנוער. יסד את בתי-הספר הימיים, חברת יורדיים עבריים, היה המפקד והרוח החיה של תנועת "זבולון", עשה נסיונות לתנועה זו גם באנגליה ובארצות אחרות, חזה את חזון המדינה והכין את הקאדרים הראשונים לחיל-הים שלנו ולספנות המסחרית. דגלי חיל-הים והספנות העבריות ודגלי האגודות הספורטיביות ותנועות הנוער עטופים היום אבל על מותו ללא עת של הקברניט-החלוץ עמנואל טובים.

דוד (שמואל זדיקסון ז"ל)

ציר ראשון למדינת ישראל במרסייל, צרפת. נהרג בתאונת דרכים בשבת חוה"מ שוכות תש"ט.

פגשתי באחד ממחנות העלייה, שבו עברו אנשי גח"ל ומח"ל בדרכם ארצה. כבר ממבט ראשון התחבב עלי וככל שהרביתי להכירו העמיק הרושם הראשון. אדם בעל פנים חרושי קמי טים, שהעיו על סבל רב, ועינים יהודיות עצובות.

דוד היה מנהל המשרד האישי ולאחר מכן הציר הרשמי של ממשלת ישראל במרסייל.

המרץ והמסירות, שבהם טיפל דוד בכל ענין לאומי מבלי להתחשב בעיי-

פות, עשו עלי רושם רב. לא אשכח את הימים לאחר הכרות מינית ישראלי, כאשר פרצה העלייה ארצה בקצב שכמוהו עוד לא נודע. הוא תיכנן את עליית האנשים על האניות, היה בכל מקום ודאג שהביצוע יהא מושלם וייעשה במהירות. לא קל היה התפקיד להטיל משמעת על אנשים, שמאחריהם העבר של מלחמה ומחנות השמדה.

יחסו לאדם הפשוט היה מפליא. אה היה לכל איש בצרה, ולא פעם ראיתי מרגיע קבוצת אנשים נזעמים על שנדחה מועד עלייתם. בחינו האישי הרב ובאצילות נפשו כבש כל אחד למן הפליט במחנות ועד לגבוה שביפקידי השלטון הצרפתי.

זמן קצר לפני מותו — ימים מספר לפני יום הכפורים ניסיונו לשאול ספר-תורה למחננו, אולם בתי הכנסת במרסייל חששו שמא ילך הספר לאיבוד או יפגע. פנינו לדוד ולמחרת כבר הביא בעצמו את הספר; במוצא פיו לא הטיל איש ספק.

לאחר ימים ספורים בהיותו בשליחות האומה מצאו המחתי, והוא באמצע תפקיד.

תאונת דרכים קטלנית לקחתו מאתנו והוא עוד צעיר, רק כבן 35.

זכרו לא ימוש לעד מקרב כל אלה שהכירוהו והוקירוהו.

בני פ.

בית-חולים, ליאון

מ. טוראי

הזהרו מג'ינג'ים...

תמיד הזהירוני מג'ינג'ים, אלא שהוא נראה כה שקט וצנוע, שמיד רכשנו לו אמון מלא. (אגב, את שמו הלועזי שכחתי, אצלנו כינוהו בפססות: בובה).

והסמל החדש שלנו, הביא עמו צרור רעיונות מקוריים למחנה. הנה למשל ענין הקופה המשותפת, עוד כיום הנני מתפלל איכה לא עלה הדבר על לבנו קודם לכן.

מיד לאחר קבלת המשכורת אסף אותנו והרצה בפנינו בקיצור את פרטי תכניתו: על כל אחד מאתנו להשליש מדי חודש סכום מסוים מן המשכורת, שיוחזר לו בעת השחרור.

תכנית מפתיעה בפשטותה ובמעשיותה. לגובר נתמנה כהרף עין משהילה, הצעיר שבחבורה. משהילה זה, עבר גדול לו בעינינו כספים. התחיל כשליח באחד הבנקים ועלה לדרגת קופאי-משנה. ומפה לאוזן נמסר, ששימש אף גובר באחת מקבוצות המח"ת...

את צולמו קנה לו בובה, אחר שהתיר את משחק הקלפים במחנה.

פאול ליוונה, הפסנתרן המזרחי, שקוע באכסמזה של הצלילה.

הצלילום: י. ברז

ממש. (דבר זה נאסר בתחום המחנה אף על ידי בובה).

— חברה מה דעתכם על כוס משקה... על חשבוננו, כמיבן? שאל לפי תע הסמל.

— יחי בובה!..

בבת אחת פרצנו לפונדק.

כיוון שלא הגביל אותנו, הרי שתינו כאחת נפשנו; ואחרי השתייה כרת התחלנו משחקים. על חשבון החדש הבא. בובה השתתף במשחק, והפסיד סכום "צגול" למדי, ששילם אותו לתמי הין כולנו במזומנים.

מסענו למחנה דמה לתהלוכה ממש. לשמחתנו לא היה גבול, הסמל נישא על הכתפים ונראה במצבו המשונה מאושר מאד...

אגב, כמעט ושכחתי... למחרת בבר קר העיר אותנו משהילה בבהלה רבה. מגמגמו הבינוני, שמישהו הריק את הקופה המשותפת ולא השאיר בה אלא מספר פרוטות שחוקות. תמיד הזהירוני מג'ינג'ים...

בכל תור ותור... עשנו ריאודור

אחים בז'רנו נעים